

"EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v četrtih izdanjih ob **torkih, četrtekih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obujno izdanje stane:**
za jedan mesec 1. — 30, izven Avstrije t. 1.40
za tri meseca 2.60
za pol leta 5.
za vse lato 10. 18.
Na naročbe brni priložene naročnine se ne jemijo zlor.

Poznanične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nđ., izven Trsta po 3 nđ. Sobo in večerno izdanje v Trstu 4 nđ., izven Trsta 5 nđ.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Shod volilcev v Brezovicah.

(Dalje).

Ali človek ne živi samo o kruhu, ampak o vsaki besedi, ki prihaja iz Božjih ust. Tako je zapisano v knjigah naše svete vere, kojo verujemo. A beseda iz ust Božjih je tudi naš materinski govor, hrvatski ali slovenski, koji gotovo razumete vi vsi tu zbrani, četudi tu pa tam kojo besedo drugače izgovarjamo. (Viharno pritrjevanje med ljudstvom.) To naše največje bogastvo, naš jezik in naša narodnost, moramo čuvati in gojiti, kajti brez tega ne bi bili to, kar smo. Noben tuj jezik in nobena tuja šola te ne more od početka do konca življenja toliko naučiti brez truda, kolikor se dete nauči brez truda v prvih sedmih letih svojega življenja od svoje matere in svojih bližnjih, ki govore njega narodni jezik. Mi imamo pravico zahtevati, da nam sleherni državni in deželni služabnik zna naš jezik v govoru in pismu ter da rabi istega v občevanju z nami. Mi zahtevamo, da se narodu dajo šole, da se razsvetli, da se nauči čitati, pisati in računati ter da iz knjige pobere marsikoji dobrí nauk za kmetsko gospodarstvo iz drugih krajev, kjer je narod bolj napredoval v tem in nme preživljati se lepo in boljše.

Narod ima pravico in dolžnost izbirati si zastopnike svoje krvi in svojega jezika, ki imajo takov narodnosti in gospodarski program, kakor je bilo razloženo govi. In sedaj je narod po Istri poklican, da si izvoli svoje zastopnike v deželnim zboru. Tebi je sedaj, narode, dolžnost, da si izbereš kolikor možno več število svojih pravih zastopnikov, kajti, kolikor več jih bode, tem bolj bude čuti njih glas in tem lagje si razdele med seboj poslanske skrbi, vsled česar jim bude delo izdatneje. Zato je potrebno, da se zdignite in složite vsi, koje je rodila slovenska mati, pa da držite skupaj, kakor člen za členom, da bude nezlomljiva naša narodna veriga. Tudi denašnji sestanek naj pripomore k temu, a za podrobnejše dogovore videti se boćemo, ako Bog da, še, četudi na manjih shodih. In zopet vas pozdravljam, do našega lepega dneva zmage!

Med govorom poslanca dra. Lagine je bilo često čuti oduševljenih vsklikov: Živio! Tako je!

Iz govora dra. Lagine je umestno zabeležiti še nastope stavke:

Mi nimamo ničesar proti narodu italijskemu, mi se le protivimo oni politiki, v kojo so istega postavili njega pravki, in proti nankom, ki so mu jih dali. Politika njegovih ljudij je šla in gre za tem, da bi oni povsem gospodarili v tej naši domovini,

PODLISTEK.

43

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripovest XVI. veka.

Spisal A. Šenek.

VII.

A danes je tu bilo gostov in hrupnega veselja. Najprej Krupičev debeli kum Pavel Arbanas iz Lomnice, možak siv, topim nosom, v podrezanih vrkih, sivimi očmi, debelimi obrymi, od glave do pete modro oblečen, smehljava se vedno, na trezno in pijano vreme. Bil se je pridružil tudi novi mestni sodec Ivan Teletić, starec bel kakor sneg, poln kakor mesec, učen kakor knjiga, a težak kakor svinec. Žnjam je prišel tudi mestni notar Nikolaj Kaptolović, visok, zgrbljen, suh, ni star, ni mlad, rus (javolas in rjavobr), a po nosu sodè ga — pravi krt. Najzadnji sedel je za stol tudi mestni kapelan Peter Šalković, človek visok in močan, obrut in hladnokrv.

Že trikrat je bilo izpraznilo veselo kolo re na stolu, in že v četrti ga je Dora na-

a tako ne sme biti. Mi smo svoboden narod, nas je več, nam pristoja gospodarstvo v deželi, mi nočemo, da je naš narod sužen, ščavo. Oni so hoteli dokazati tudi vlasti in ostalem svetu, da je vsa Istra samo italijanska; zato so gledali na vse načine, da od vas ne bodo glasu, ni vsklika, ni želje, in na tem, da ste vi molčali dolgo in dolgo med tem ko prihajajo vsaki dan iz vseh drugih dežel pritožbe do vlade in parlamenta, veselili so se italijanski političari, da ste vi zaspali za vedno, da se naš narod nikdar več ne probudi.

Onemu delu naroda italijanskega, ki trpi z nami, pokažimo to-le znamenje miru (oljko in vejico) in jaz sem prepričan, da ne preide deset let, ko tudi oni del naroda prihli pod naše zastave ter se pridruži naši politiki. Ali politiki italijanske stranke, ki ubija naš narodni obstanek, nočeva dati miru ni jaz ni moj tovarš na Dunaju, poslane S p i n ē i ē, zato naglašava kolikor le moreva vaša trpljenja, vaše potrebe, vaše želje. (Gromoviti, ponovni: Dobro je! Živel! Živio Spinčić!)

Ko je dovršil poslanec Laginja, vprašal je predsednik zborovalec, da li so zadovoljni se svojim človekom, da li mu zaupajo in da li hočejo še nadalje iti žnjim. Svečanega tega trenotka, odobravanja in odusvetljivanja ni mogče opisati — kaj takega se mora le videti.

Zatem se je oglašil za besedo urednik „Naše Sloge“ in bivši deželni poslanec gosp. Matko Mandič, dobro poznan našemu narodu po Istri, kajti vsakdo se zateka k njemu, kadar treba kakega sveta v narodnih vprašanjih. Evo vam glavne misli iz Mandičevega govora, ki je srečno popolnil, česar ni omenil dr. Laginja.

Nisem misli govoriti — rekel je govornik —, ker nisem bil v tem okraju izbran deželnim poslancem. Ali vsejedno: mi se v Istri čutimo povsodi domače.

V deželnem zboru istrskem je 33 poslancev. Trojica teh se ne volijo, ampak jim je tam mesta že po njih časti; to so škofi krški, poreški in tržaški. Od ostalih 30 volijo kmetje 12, mesta 11, veliki posestniki 5, trgovinska zbornica v Rovinju pa dva zastopnika. Nas, slovenskega rodu, je v Istri nad 185.000 duš, a smemo voliti le 42 poslancev; Italijanov je 118.000, pa volijo 18 poslancev. Kaka pravica je to? (Glas: nika!) Kakih osemdeset družin iz velikega posestva volijo 5 poslancev. Tudi to ni prav! Okrajno glavarstvo kopersko ima vsega skupaj pet poslancev. Od teh jih spada 3 na same mesteca, a samo 2 na kmete, kajih poslednjih je 42.000 duš. Vidite torej, da, do-

polnila bila. Ni torej čuda, da se je govorilo na ves glas o marsikakih tajnah.

„Kdo bi to pomisli bil,“ vplamtel je Kaptolović, pomolil pet prstov in oster nosiček, „inhibicija, protestacija vse, kakor trebe, causa recte et stricte levata secundum leges patriae, (Pravda pravo in točno vzdignena po zakonih očetov), vrh tega moja sjajna argumenta! Veste, da sem za to potrosil sezenj papirja in za tri krajcarje črnila! Vse sem jasno in glasno reklo, kar treba reči ad informandam curiam (Da ponujem sodišče), vse naše pravice od Bele četrtega do današnjega. Misli sem, da zadeve moje ostro pero gospoda Gregorjanca sred srca. Kajpa? Kajpa? Ko so ga zvali pred sod, niti prišel ni, in ko so ga sodili, dobil je pravo! Triumphavit! (Slavo je slavil [toržestvoval].) A lepo medvedgrajsko premoženje plemenitemu varošu smuk kakor gladki piškar iz pesti. Jaz prašam: Kako to biti more? Quo jure? (Po kakem pravu?) razjaril se je notar ter sunil glavo in roko v zrak. Po teh besedah spustil se je na sto-

kler se ne popravi ta krivični zakon, moramo delati zombi in nohti, da vsaj teh 12 poslancev bodo vsi naše stranke, naše krvi in našega jezika. (Tako je!) (Dalje prih.)

Političke vesti.

Štajerski Nemci pri — Bismarcku. Minoli torek dospela je deputacija štajerskih Nemcev in — Nemk v Friedrichsrhu, da se pokloni slavnemu železnu sinu matere Germanije. Mi nočemo niti povpraševati, kaj in kako bi pisali isti Nemci, ako bi n. pr. mi Slovenci poslali kako deputacijo, recimo h kajemu slavnemu možu v Mosku — nočemo povpraševati, ker itak vemo, da imajo nemška gospoda vedno dvojno mero pri rokah — njim je dovoljeno vse, drugim pa ničesar; kar je pri njih čednost, je za nas izdajstvo. Nočemo torej povprašati na dalje, ampak beležimo jednostavno, da je vodja Štajercev, neki dr. Planner izustil noslanost, da je Bismarck pravi nemški mož, moškim ponosom na celu in — in ljubezni do človeštva v srcu. — Leti 1866 in 1870 sti glasni priči o tej veliki človekoljubnosti tega nemškega boga, pred kojim se valjajo na trebulu — avstrijski podaniki, dočim sam nemški državni zbor ni hotel čestitati Bismarcku upravato, ker ni bil tako prepričan o ljubezni Bismarckovi do svojega bližnjega. O možu, ki je ponovno provzročil grozno prelivanje krvi, ki je nensmiljeno porušil vsakogar, ki mu je bil na poti, in ki je, uvedši tisti glasoviti „kulturkamp“, metal v zapore celo škofe, o tem mož pravijo štajerski Ultranemci, da nosi ljubezen do človeštva in do bližnjega v sponjem srcu. Imajo pač čudne nazore o človekoljubju ti naši pangermani. — Rekli smo, da niso samo Nemci, ampak da so tudi štajerske Nemke pohitele v Friedrichsrhu proslavljati Bismarcka. V imenu teh poslednjih je neka gospa Stärk zaklicala Bismarck, da naj ga Bog ohrani v blagor „nemške države, ukupnega nemškega naroda in nas vseh“. Dražestna gospa Stärk — koja Nemka ni dražestna? — je menda čisto pozabilna v svojem velikonenškem navdušenju, da je avstrijska podanica ter da mora vsakdo iskati sreče in svojega blagra v svoji državi. To brez taktnosti nemškega šovinizma je menda občutil celo sicer neobčutni Bismarck, kajti priporočal je v svojem odgovoru svojim štajerskim oboževateljem, naj bodo strpljivi do drugih narodnosti. Friedrichsrh je pač daleč od Štajerske, sicer bi bil moral vedeti Bismarck, da nemški srditeži na Štajerskem nimajo v svojem slovarju pojma strpljivosti. In zato menimo, da tega nasvetu slavna deputacija ne prinese seboj v domovino.

Iec, izpil čašo vina na dušek in omeril vse družtro slavodobitnim okom.

„Ne čudim se jaz tvojemu sežnju paripiju, ni tvojemu ostremu peresu, niti sjajnim argumentom tvojim, dragi Nikolaje,“ poprijel je debeli sodec, drže se za pas, „ali čudim se bolj, da oni zlati argumentum ad hominem, ki ga je dal moj prednik iz mestne mošnje, da bode sodec naše pravo jasnejše, ko si šel onokrat v Bretislav (Požun) — da oni zlati argumentum ni pal v vago pravice, ter so nas, kakor se veli, skuhal.“

„He! Človek veli, a Bog deli,“ dodal je Pavel Arbanas, dvignol desnico pa spustil jo zopet na koleno.

„Ali vice versa: človek deli, a sod beli, da pristope!“ odvrnol je rus Nikolaj malo plaho.

Kapeljan je do sedaj sedel kakor pravi kamen. Iztegnol je noge pod stol, a bobnal prsti po stolu odobravaje vsako besedo kimanjem glave. Pri tem poslu se je strašno potil, ter je časih stisnil debele obrvi, časih jih raztegnol, očit znak, da vrlo resno razmislija o kakej stvari. Naposlед menil jetudi on :

Oglas je račune po tarifu v pečitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega naslovnih vrstic. Poslana, osvetljeno in javnenahvale, delnični oglasi itd. se računajo po pogodbah.

Vsi dopisi naj se pošljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovan, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vredajo.

Naročino, reklamacijo in oglase sprejema **upravnitve** ulica Molina pogošt. oblika št. 3, II. nadst. Odprite reklamacije so proste poštne.

„*Ur edinstvo je moč!*“

Nemško-liberalna stranka mora biti res že v grozni stiskah. Tiste stranke, ki je nekdaj kar narekovala svojo voljo v našem javnem življenju, je sedaj ni drugačega nego — beračenje. Tista stranka, ki je nekdaj se svojo železno roko tičala ob tla vsakogar, ki je ni hotel biti na slepo uslužen, steza sedaj svojo roko prav po berački na vse strani: posebno pa do vlade in do višjih cerkevnih dostojanstvenikov. Tako ponižala se menda še ni nikdar koja stranka, da bi na kolenih prosila one, ki je malo prej preganjala vso svojo jezo: za božjo voljo rešite nas! Vsa neizmerna mizerija te stranke se nam pa kaže v velikonočnem glasilu nje glavnega glasila „Neue Freie Presse“! Tu je čuti obupne klice: Plener, kje si, zakaj nas ne rešiš?! Kratkovidneži! Saj veste, da je g. Plener meso od vašega mesa, kri od vaše krvi ter da bi vas rad rešil, ako bi mogel; ali pomislite, da so tudi ministri obnemogli proti sodbi, kojo je izrekla vsa javnost? Pravite, da imajo Slovenci več upliva, nego pa velika nemškoliberalka stranka. Ne čudite se temu! Slovenski poslanci zastopajo težnje in opravljene zahteve jednega celoga naroda — koga imate pa vi za seboj, vi generali brez armade. Gosp. Plener je dober general, a kaj mu je početi — brez armade?! Ne zahtevajte od njega, česar ne more storiti pri vsej svoji volji, kajti tudi pleča ministrov so prešibka, da bi mogla nositi obstanek stranke, kojo je narod sam obsodil na smrt.

Različne vesti.

Matej Močnik. Po noči na minoli torek je umrl v Ljubljani upokojeni mestni učitelj in bivši okr. šol. nadzornik za Kamnik, g. Matej Močnik, 68 let star. Pokojnik je bil rodom iz Zalog pri Cerkljah; stekel si je mnogo zaslug s podpiranjem narodnega šolstva, a deloval je tudi zaslužno na slovenem polju; zlasti pa si je prizadeval ustanoviti učiteljski konvikt.

Volilno gibanje. Volitev volilnih mož se bodo vrstile v Dolini dne 20 aprila. Tu je voliti 15 volilnih mož. — V Dekanih bodo volili dne 22. aprila 12 volilnih mož. — V Pomjanu pa dne 22. in 23. 13 volilnih mož. — V Kastvu se bodo vrstile volitve dne 22. t. m. in bodo volili 32 volilnih mož. Dne 16. t. m. so se vrstile volitve v Vižnjadi in v Roču. Zmagala je italijanska stranka kakor je bilo pričakovati.

Deputacija pri namestniku. Predvčerajnjem je bila pri namestniku deputacija italijanske stranke v občini Pomjanski, da se pritoži, ker je politička oblast določila, da

„Estote sapientes sicut serpentes,“ to je: imejte soli v glavi, veli sveto pismo. Edino večni zakon je jasen in čist, kakor to vince na stolu. V njem stoji vsaka pičica kakor klin, a kdor se neumnoj špekulacijo vtika v ta klin, temu je dušo podkupil lucifer, id est vrag. Jus humanum pa, id est ona naredba, ki jo je podpisala slaba človeška roka, delo krvnega in prhko. Jus humanum — akoprem poznayam jaz le artikule svete matere cerkve — jus humanum je po mojej slabej morda domišljiji palica, ki ima dva konca, a komur je ostal jeden konec v pesti, ta drži tudi drugi konec in neumiljeno argumentira po plečih svojega nasprotnika. A ko se dva razpreta, naravno je, da mora imeti jeden pravo, a drugi krivo. In ne sumim niti najmaui, da je kraljevska kurija jednemu dosoditi, a drugemu odsoditi moralu. Kajti tudi to stoji, da volk sit, a ovca cela biti ne more. Da je pa plemeniti varoš izgubil, to je čist slučaj, ki se je samo zato pripetil, ker je Gregorjanec dobil.“

(Dalje prih.)

se bodo volitve volilnih mož vrstile pri Babičih. Koperska gospoda so vznemirjeni po tej določitvi, češ, da se jim godi huda krvica. O siromašni lahotiči, kakó kratek vam je spomin! Mar se ne spominjate, kako ste sami, dokler ste imeli moč v rokah v občini pomjanski, gnali naše volilce dol v Gažon, tako, da so imeli pasamičniki po 3—4 ure hoda do volišča. In vse to le v ta namen, da je bilo volišče bolj pri rokah — koperskim agitatorjem. Mi smo bili takrat razburjeni po vsej pravici, ker ste volišče premaknili na skrajno periferijo, a sedaj se hodijo pomjanski „italijani“ jokat k namestništvu, ko nimajo nikakega vzroka za to, kajti volišče se je določilo v središču občine. Mi smo takrat remonstrovali proti oni krivični odredbi — kajti po istej se je velikemu delu volilcev zelo otežkočil prihod na volišče —, a vse naše ugovarjanje je bilo zastonji. Reklo se nam je jednostavno, da to je stvar županova, določiti kraj in čas volitvam. Tem bolj je opravičena naša nada, da se sedaj oblasti tudi ne bodo ozirale na prazne pritožbe „italijanov“, kajti dotedna odredba — da se bode namreč volitev vršila v Babičih — je povsem umestna iz dveh razlogov: prvič zato, ker leži selo Babiči v središču občine; potem zato, ker je v Babičih veliko lagije skrbeti za javno varnost in osebno svobodo volilcev. O ti pravico ljubje lahonsko: to je bilo prav in lepo, ko so oni gnali naše stranko na periferijo občine prav pred nos koperski gospodi; sedaj pa menijo, da se njim velika krivica godi, ker bodo morali v središče občine. In denimo tudi — kar pa ni res —, da bi bila naša stranka sedaj nekoliko povrnila nasproti stranki, kaj zato? Nasproti naj le pominjajo, da, kar je njim prav, je tudi nam ljubo.

Pomjancev v večen spomin treba, da zabeležimo tu imena nekaterih „lahov“, ki so prišli predvčerajnjim tožit se k njegovi ekselenci, cesarskemu namestniku. Ti le bi bili: Anton Marsich (Koperčan), odbornik občine pomjanske, bivši župan Gugnaz (Gonjač), Marchesich, po domače „Korporal“ iz Šmarij in Grizan iz Krkave.

Doneski za močko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu. Vesela družba v gostilni g. Babiča v ulici S. Marco je darovala 2 kroni 20 stot., temu znesku je dodala gospica Goranc iz Vrem 1 krona. — Intihar L. je nabral na Kontovelju zato, da so ubili posodo jednega itala z italijanskim napisom, 64 stot. — Pri sekjanju jaje v kavarni „Tedesco“ je nabral g. Schmidt 30 stot. — G. Lavrenčič je daroval 2 kroni, ker je prodal večerno izdanje „Edinosti“ po 5 nyč, mesto po dva nyč. — Uzorna gospa Prostoslava Bartoš je nabrala na priporočilo g. Lavrenčiča od svatov in svatkinj g. Klančenika 9 9 kron 30 stot. — Gg. Goljevček, Kerševani R. in Tomažič so darovali 2 kroni. — V namen, da postane pevsko društvo „Vesela“ pokroviteljem, nabrala je gospica I. S. v Škednju v gostilni udove Sancin - Nemec dne 14. t. m. 7 kron 20 stot. in dne 15. t. m. v isti gostilni in v isti namen druge tri krone, tej svoti je dodala gospica V. G. še 20 stotink. — V gostilni gospe Jožefe Čuček je nabral g. Kočmür radi prekrasnega napeva dične gospice M. Čuček s spremeljavanjem citer 2 kroni.

Potres v Ljubljani. Danes moremo posreči našim čitateljem z avtentičnim poročilom o strasti katastrofi, ki je zadela slovensko stolnico, belo Ljubljano. — V Ljubljani je pričelo deževati na Veliko soboto in še le na Velikonočno nedeljo popoludne se je jelo jasnit. Potem je prišla noč, krasna pomladanska noč. Hkrati se je začnulo strašno podzemsko bujenje in v istem trenotku, ob 11. uri 17 min., začela se je zemlja tresti s tako silo, da so na vseh koncih jela pokati in rušiti se zidovja. Ta prvi v najsilnejši sunek je trajal 23 sekund! Vse je obupavalо in božalo v blazinem strahu. Ob 11. uri 20 min. je bil drugi sunek, sicer ne tako silen, kakor je bil prvi, toda pomnožil je splošno paniko. Kdor ni zbežal že o prvem sunku, iskal je sedaj zavetja na planem, da le reši sebi in svojem golem življenje. 3., še jako močan sunek je bil ob 11. uri 41 min., 4. ob 11. uri 45 min. bil je skoro prav tak, kakor prvi, dočim so bili vsi drugi — in bilo jih je vseh skupaj do 4. popoludne 47! — primeroma slab. Sunki so bili deloma valoviti, deloma centralni. V Ljubljani je in hiše, ki ne bi bila poškodo-

vana. Ljudje so bežali iz hiš na trge, kjer so mislili, da so varni; Zvezda, Križevniški trg, Št. Jakobskega, Pruale, Ljubljaničino in Gradaščino obrezje, Tivoli, trg pred šenpersko vojašnico in drugi širni prostori so bili hipoma polni ljudstva. Mnogo ljudij je pribegalo kar iz postelj, da si le otmo življenje. A noč je bila zelo hladna! Do jutra bila je v polnem pomenu besede zbrana vsa Ljubljana po raznih trgih, a na stotine ljudij se ves ponedeljek ni upale makniti se z varnega kraja, niti se niso upali iti pogledat, koliko škoda je provzročil potres na njih domovju. Vsak sunek je vzbudil nov strah in to (Kakor v Trstu Ur.) vsled neosnovanih govorov, da pride še jeden silno močan sunek. Ljudje se na trgih niso čutili več varne in so bežali v Tivoli, ali celo na deželo. Popoludne so se odpravljale iz mesta cele karavane s potrebnim postoljino in more se reči, da je prenočilo od ponedeljka na torek vsaj 20.000 ljudij zunaj mesta, ostali pa so prebili vso noč na večjih trgih v vozovih, v sodih, in na slami na tleh.

Zaljubog je koj prvi sunek provzročil nekoliko nesreč. V Slonovih ulicah je nadlesetnika pri godbi pešpolka št. 27., Reinholza, zadeha opeka na glavo in mu prebil lobanje. Siromak je umrl malo časa za tem. Na karolinški zemlji v hiši št. 7 se je podrl cel zid. Velik tram je padel na 20letno, na peči ležečo šivilijo Franico Škrjanc in jo nbil pri tej priči. V mestu je bilo več oseb nevarno ranjenih; najhujše so bili ranjeni: redar Anton Furjan, katerega je na Sv. Petra cesti zadel padajoči dimnik, stavek Pashek in trg pomočnik Mayr. Mimo teh bilo je veliko oseb lahko poškodovanih, med temi je soprogata deželnega glavarja Deteli, katero je padajoči omet ranil na glavi.

Tudi cerkve so močno trpele, najbolj menda Frančiškanska in poleg nje stoječi samostan. V cerkvi so se podrlji razni stebri, zidovje je razpokalo. Samostan ima na desnom oglu široko razpoko, da se utegne vsaki hip podreti. Tudi Trnovska cerkev je močno poškodovana, zlasti okolo velikega oltarja je vse razbito in razpokano, a tudi stolpa sta močno poškodovana; desnemu je potres zrušil jeden del strehe. Isto velja o Št. Jakobske cerkvi. Bati se je zlasti, da se sesedeta oba zvonika, radi česar so tam, kakor pri frančiškanski cerkvi, postavili vojaško stražo, da se ljudje ne približajo preveč temu cerkvama. Florijanska cerkev je v notranjih prostorih precej poškodovana, vendar ne tako, kakor omenjene tri. Stolna, Št. Peterska, Jezusova in protestantska cerkev so trpele prav neznavno škodo.

Med onimi poslopiji, ki so največ trpele, je deželna bolnišnica. Stropje so se udri, zidovje po nekod tako razpokalo, da se vidi iz sobe v sobo, glavni zid pa se je proti cesti tako nagnil, da se utegne podreti. Ko je nastal potres, lotil se je bolnikov seveda grozen strah; usmiljene sestre so z redko neustrašenostjo prenašale bolnike iz podirajočega se poslopa na vrt in jim tam pripravile ležišča. Le v oni del poslopa, kjer so bili blaznenci, ni se upal nihče, kajti blaznenci bili so strašno razburjeni in ni kazalo izpustiti jih na vrt. A pravo čudo je, da baš v tem delu poslopa ni videti nobene razpoke in se ni odkrnilo ni malo zidu. Ker bolniško poslopje ni več za rabo, napravili so na vrtu šotor za bolnike.

Deželni muzej je strašno poškodovan, zbirke so deloma uničene: razne prehistočne posode itd. velike vrednosti so popadale na tla in so sedaj črepinje brez vrednosti. Škoda v muzeju se ceni na najmanj 50.000 gld. Tudi gledališče je mnogo trpele; potres je prevergel jih silno težko mašinarijo za pogrezenje. Za popravljanje bude treba velikih žrtev. Poslopje deželne vlade je tako razrahljano, da menda ne bude več za rabo. Privatno stanovanje dež. predsednika barona Heina je v strahovitem stanju. — Razpočilo je tudi zidovje deželnega dvorca; potres je razmetal vse akte. Med šolskimi poslopiji je največ trpel gimnazij; stropi so se deloma udri, zidovje je močno razpokano. Realka in ostala šolska poslopja so manj trpele, vendar ni nobeno nepoškodovano. Deželna vlada je ustavila pouk na vseh šolah za toliko časa, dokler se poslopja ne popravijo. Knežji dvorec je tako razdejan, da se po sodbi strokovnjakov ne izplača popravljati to staro palačo. V tobačni tovarni je provzročil potres izdatno škodo v notranjem po-

stopju. Škoda se ceni na 30.000 gld. Vojašnice so pa, izvzeni topničarsko vojašnico v Trnovem, potres dobro pretrpele. Prilično je poškodovano tudi poslopje okrožnega sodišča („Križanke“), malo je trpele prisilna delavnica, kako močno pa je poškodovan južni kolodvor.

Najstrahovitejše je bilo prizadeto krovsko in trnovsko predmestje. Mnog rodin je brez stanovanj in v veliki zavregi, kje nastaniti se. — V Ljubljanski okolici je bilo ubitih 7 oseb pod ruševinami. —

Na prošnjo dež. vlade je odredil knezskof, da se darujejo sv. maše pod milim nebom po raznih trgih; priredile so se tudi procesije in splohi so ljudje goreče prosili Boga, da olvrne od Ljubljane daljno nesrečo.

Za temeljni kamen Narodnega Doma v Trstu priredi „Slov. Čitalnica“ koncert v soboto dne 20. aprila 1865. v svojih prostorih Via S. Francesco št. 2. Vspored je na stopni: 1. Del. 1. Anton Dvořák: Slovenska rapsodija D dur; glasovir za 4 roke. 2. A. Nedved: Na strazi, moški zbor. 3. A. Nedved: a) „Njega ni“, b) Fr. Gerbič: „Milotinka“. Samospeva za tenor s spremeljevanjem glasovirja. 4. Grieg: Koncert Op. 16. (Finale). 5. „Slovaške narodne pesmi“, mešani zbor. II. Del. „Božični dan“. Melodram po narodni povesti od K. I. Erbena zložil Zdenek Fibich. III. 1. P. H. Sattnér: „Pogled v nedolžno oko“, ženski četverospev. 2. a) Iv. pl. Zaje: „Ruža i ljubica“, b) „Česke narodne pesmi“. Samospevi za tenor s spremeljevanjem glasovirja. 3. A. Rubinstein: Koncert op. 25 za 2 glasovira. 4. B. Smetana: „Prodana nevesta“, II. dejanje, 4. prizor. Dvospev za tenor in bas. 5. Bartl: „Oj plamine“, mešani zbor. Začetek ob 8½ ur zvečer. Ustoppina 1 korona. Slovenski gostje dobro došli!

K obilni udeležbi vabi ODBOR.

Narodna čitalnica v Dekanih vabi na veselico, ki jo priredi o priliki petindvajsetletnice svojega obstoja, dne 21. aprila 1895. v prostorih g. Ivana Gržona. Vspored: 1. „Naprej“, koračnica — godba. 2. Pozdrav — govor. 3. Haydn: „Cesarska himna“ — godba. 4. Hajdrih: „Hercegovska“, moški zbor s četverospevom — poje zbor. 5. Verdi: Scena iz opere „Il Trovatore“, — godba. 6. Gregorič: „Jettejeva prisega“ — deklamacija. 7. Leban: „Mornar“ — moški zbor z baritonoso — poje zbor. 8. Marcelo Tommasi: „Serenata“ — godba. 9. „To sem bil jaz!“ — vesela igra v treh dejanjih. 10. „Rožica“ — valček — svira godba. 11. Iv. pl. Zaje: Poputnica „Hrvatskog doma“ — moški zbor. 12. Brajša: „Kastav-gradu“ — godba. 13. Srečanje na 5 dobitkov. 14. „Majeva“ — koračnica — svira godba. 15. Po odmoru: „Ples“. Začetek bode z ozirom na tujce, ki ne morejo čakati kasne ure, točno ob 6. uri zvečer. Ustoppina: k besedi za osebo 20 kr., k plesu pa 40 kr. Sedeži po 10 kr. Srečke po 10 kr. Pri besedi in plesu svira dekanško godbeno društvo „Istra“. Na to veselico opozarjamо še posebno vse tržaške rodoljube iz celega okraja koprskega. Čitalnica dekanska je najstareje tako društvo v Istri — ko so drugod, širom vse Istre še dremali, vnela se je že iskra na rodne zavesti v prijaznih Dekanih. Zlasti bi bilo želeti, da naša društva, če že ne korporativno, pa po deputacijah čestitajo svoji istrski sestrici — čitalnici dekanski ob petindvajsetletnici nje obstanka.

Cuden porod. Predsinočnjem je porodila 31letna zasebnica Karolina B., stanujoča v ulici del Bosco št. 1., dvojčke ženskega spola, toda otroka, ki sta sicer popolnoma razvita, sta bila zraščena v prsh in v trebušu. Porod je bil seveda tako težak, dasi je bila omenjena žena prej že porodila 9krat, vendar se je zdravnik dr. Gattornu posrečilo spraviti dvojčka nepoškodona na svet, toda ista sta umrila takoj po porodu. Najzanimivejše pri tem redkem stvorn pa je dejstvo, da sta zraščena tako tesno, da imata skupno samo jedno prsno in samo jedno trebušno vratino. Mati se počuti razmerno dobro.

Policjsko. Kancelist g. Kraliner, dodeljen polici, komisariatu v ulici Seussa, je dal zapreti 33letnega Petra Baronija iz Sredca, katerega isče dež. sodišče v Krakovem zradi tatvine že od leta 1892. — 34letnega Antona S. in 48letnega Stefana P., oba dñnarja, oba iz Sežane, so zaprli, ker sta se vrnili v Trst, dasi sta bila že izgnana od tu. — Briča Antara Pinterju ukradel je po-

noči na Veliki pondeljek spreten tat v neki kavarni novčarko z 2 gld. 11 nyč. iz zepa. — Pekovski pomočnik Anton V. je predvčerajnjem mirno zaspal na mizi pred kavarno „Armonia“. Spreten tat je uporabil ugodno priliko ter mu odnesel žepno nro, vredno 10 gld.

Koledar. Danes (18.): Apolonij, mučenec; Elefterij, škof. — Jutri (19.): Leon IX., papež; Ema, udova. — Zadnji krajec. — Solnce izide ob 5. uri 16 min., zatoni ob 6. uri 44 min. — Toplotna včeraj: ob 7. uri zjutraj 12°5 stop., ob 2 pop. 19°5 stop. C.

Najnovejše vesti.

Ljubljana 17. Ob 1. uri popolnoco in ob 4 zjutraj je bilo zopet občutiti dva smaka in je bil poslednji nekoliko močnejši. Prebivalstvo se je povrnilo deloma v svoja bivališča. Preiskavanje poslopij se nadaljuje.

Friedrichoruh 16. Bismarck se početi dobro.

Yokohama 17. Mirovna pogodba med Kitajem in Japonsko se je podpisala.

Rouen 17. Predsednik francoske republike je izjavil v pogovoru z nekim generalnim svetnikom, da delavci morejo računati nanj. On se nadeja, da delavci postavijo svojo udanost v službo republike, modro sicer v toda naprednem duhu. Predsednik razumeva republiko v istem zmislu, kakor delavci.

Trgovinsko trgojavke.

Budimpešta. Pionica za jesen 7.14—7.16 Pionica za spoml. 1895 7.10 do 7.12 Ores za spoml. 6.15 6.17 Rž za spoml. 5.92—5.94 Koruta za maj-juni 6.63 6.65 za julij-avgust 6.70—6.71

Pionica nova od 78 kil. f. 7.05—7.10, od 19 kil. f. 7.10—7.15, od 80 kil. f. 7.15—7.20 od 81 kil. f. 7.20—7.25, od 82 kil. for. 7.25—7.30.

Izjem 6.65—8.10, prosto 6.20—6.80, rž nova 5.75—5.94

Pionica: Obilne ponudbe, povpraševanje jake živilne. Trg stalen, cena za 5. n. dražje, oves 3 n. dražje. Vreme lepo.

Praga. Nefasilirani sladkor za april f. 12—nova letina 12.65 mlajeno.

Praga. Centrifugalni novi, postavljen v Trat in carino vred, odpisljajatec prej f. 28—28.50. April sept. f. 28.50—28.75 Concasse 22.—. Cetvorni 30.—. V glavah (solidi) 20—25

Havre. Kava Santos good average za april 89.25. za julij 90.—, mlajeno

Hamburg. Santos good average za maj 75.25 september 75.75 december 71.50

Dunajsko boroščko 17. aprila 1895

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	101.50	101.66
" v arbru	101	